

Ala xa Waxayi Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Annabi Yaya naxa yi Kitaabui sebe waxati xɔɔxɔe bun ma. Mangasanyi jaaxi nu na Isayankae jaxankatafe temui naxe, Ala naxa e yaabi yi masenyi ra naxan noma findide madundui xungbe ra danxaniyatɔee be naxee na tɔɔɔfe Sentane saabui ra.

Isa yi Kitaabui foloma bataaxe solofere nan na danxaniyatɔe jama ndee be. A a masenma a a e xa wali birin kolon, naxan fanxi, a nun naxan mu fanxi. Na findixi seriye nan na adamadie be. Ala fe birin kolon. A lanma won xa a kolon a won ma fe yo mu noxunxi Ala ma. A mu nesemuma won ma wali yo ma. Na masenyi mooli nan noma won madundude xa won na tɔɔɔfe Ala xa fe ra, kono a man noma won magaaxude xa won na fe jaaxi nde kui.

A firin nde, yi Kitaabui a masenma ne won be a Ala fe kolon naxan fama rabade duniya ma. Ala Sentane xa wali kolon, a mixi madaxuma ki naxe. Sentane joxo a ma a a noma nde Ala senbe ra. Wule nan na ki. Yi Kitaabui xa masenyi xungbe findima Ala xa xunnakeli nan na. Sentane fama ne Ala nun danxaniyatɔee gere, a fa mixi seniye xie tɔɔɔde a gbegebe ra. Kono a rajonyi, Ala fama ne Sentane nun a foxirabiree birin xa fe xun nakanade, a e woli yahannama te nun soda xɔɔra, e luma dennaxe

abadan. A fa a xa pama tongo, a e raso ariyanna kui, dennaxan xili falama «Darisalamu Nεενε.» Menni, adamadi kisi kolonma ne naxan maniyε mu na. Faxε mu na, tōre mu na. Hεeri nan tun na menni Alatala sεeti ma.

Yi Kitaabui xaranfe ndedi xōrōxō, barima seбели na a ra naxan taali wōyenyi rawalima a gbegbe ra. Misaali gbegbe na a kui naxee a niyama a fahaamu xa xōnō. A mu lanma mixi xa kankan misaali nde ma naxan xōrōxō. Won xa na birin xaran, alako won xa masenyi xungbe to naxan minima yi Kitaabui kui. Na mu xōrōxō alo misaali xunxuri nde naxee rawalima yi Kitaabui kui.

Ala xa lōnni fi won ma yi xaranyi kui. Amina.

Ala xa Waxayi

Isa xa masenyi fōle

¹ Ala xa Mixi Sugandixi Isa xa laamatunyi nan ya, Ala naxan fixi a ma. A xa maleke naxa na rasanba a xa konyi Yaya ma, alako Ala xa konyi di birin xa a kolon fe naxan fama rabade yi waxati.

² Yaya findixi seede nan na Ala xa masenyi xa fe ra a nun Ala xa Mixi Sugandixi Isa xa seedejōxōya xa fe ra. A naxan to, a naxa na birin masen.

³ Hεeri na a xaran mixi be, a nun naxee e tuli matima yi masenyi ra naxan tixi Ala xili ra, e man fa yi seбели ratinme, barima waxati bara makōre.

⁴ N tan Yaya, n bara yi seбели ti Isa xa danxaniyatōe pama dōxō solofere ma, naxee na Asi bōxi ma. Ala xa hinne nun bōjesa fi wo ma,

Ala naxan na xoro, to, a nun tina. Xaxili solofere naxee na a xa mangε kibanyi ya i, nee fan bara hinne wo ra,

⁵ a nun Ala xa Mixi Sugandixi Isa, naxan findixi seede tinxinxi ra, naxan singe keli mixi faxaxie tagi, naxan dangi bɔxi mangε birin na. Matɔxɔε na Isa nan bε, naxan won xanuxi, naxan won nakisixi won ma yunubie ma a wuli saabui ra.

⁶ A bara won naso Ala xa mangeya niini bun ma, a bara won findi sεrεxεdubεe ra a Baba Ala bε. Nɔrε nun sεnbε na a bε abadan! Amina.

⁷ Wo wo ya rate koore ma,
a na fafe nuxuie kui.
Adamadi birin a toma nε,
hali naxee a masɔxɔ.
Duniɲa si birin fama sunnunde a xa fe ra.
Iyo, a na na ki nε. Amina!

⁸ Marigi Ala xa masenyi nan ya: «N tan nan na a fɔle ra, n tan nan na a rapɔnyi ra, n tan naxan na xoro, to, nun tina, Sεnbε Birin Kanyi.»

⁹ N tan Yaya, wo ngaxakerenyi, won birin na tɔɔrɔfe, won birin na Ala xa mangeya niini nan bun ma, won birin tunnabεxixi Isa xa fe i. N nu na Patimosi suri nan ma Ala xa masenyi nun Isa xa seedeɲɔxɔya xa fe ra.

¹⁰ Ala xa lɔxɔε, Ala Xaxili Sɛniyenxi to n suxu, n naxa xui nde mε n xanbi ra. A sεnbε gbo alɔ sara xui.

¹¹ A naxa a masen n bε, «I naxan toxi, a sεbε Kitaabui kui, i xa a rasanba danxaniyatɔε nama dɔxɔ solofere ma, naxee na Efεsε, Simirina, Peregamo, Tiyatire, Saradesi, Filadelifiya, nun Layodiseya.»

¹² N naxa n mafindi alako n xa a to naxan woyenxi n na. N to n mafindi, n naxa lanpui xεema daaxi solofere to.

¹³ N naxa adamadi maniye to na lanpuie tagi, donma kuye ragoroxi a ma, beleti xεema daaxi balanxi a kanke ra.

¹⁴ A xunyi nun a xunsexe nu fixεe alo yεεεe xabe fixεe, xa na mu a ra balabalanyi. A yae nu yanbama alo te.

¹⁵ A sanyie nu gbeelixi alo wure gbeeli rax-unuxi, a xui nu gbo alo baa mɔrɔnyi xui.

¹⁶ Tunbui solofere nu na a yirefanyi belexe, santidegema de firin daaxi xεpenxi nu na a de i, a yatagi mayanbama alo soge xɔne.

¹⁷ N to a to n naxa bira a bun ma, n fa lu alo mixi faxaxi. A naxa a yirefanyi belexe sa n ma, a fa a fala, «Hali i mu gaaxu. N tan nan na a fɔle nun a rapɔnyi ra.

¹⁸ N nɔpe na a ra. N nu bara faxa, kɔnɔ yakɔsi n nɔpe na a ra abadan. Faxεe nun aligiyama saabi kanyi na n tan nan na.

¹⁹ I xa fe nan sebe i naxan toxi, naxan na rabafe, a nun naxan fama rabade.

²⁰ Yi tunbui solofere i naxee toxi n yirefanyi belexe kui, e misaalixi Isa xa danxaniyatɔe nama dɔxɔ solofere xa malekee nan na. Yi lanpui xεema daaxi solofere, e misaalixi Isa xa danxaniyatɔe nama dɔxɔ solofere nan na.»

2

Bataaxe danxaniyatɔe namae be

¹ A seβε Efεσε danxaniyatεe jama xa maleke ma, masenyi nan ya naxan fatanxi Isa ra tunbui solofere suxuxi naxan yirefanyi belexe kui, naxan jεrema lanpui xεema daaxi solofere tagi:

² «N wo xa fe rabaxi kolon, n wo xa wali kolon, n wo xa tunnabexi kolon. N a kolon mixi jaaxie mu rafan wo ma. N a kolon wo bara mixie makiiti naxee e yεte findixi Ala xa xεerae ra, han wo fan fa e kolon wule falee ra.

³ Wo bara wo tunnabexi, wo bara tεεε n xili xa fe ra, kεεε limaniya mu baxi wo yi ra.»

⁴ «Kεεε fe keren na na naxan mu rafanxi n ma wo xa fe ra. Wo mu n xanuxi a fanyi ra yakεsi alo wo nu n xanuxi ki naxe singe ra.

⁵ Wo xa wo ratu a ma, wo nu na ki naxe beenun wo xa wo san nadin. Wo xa tuubi, wo man xa wali suxu alo wo nu a rabama singe ra ki naxe. Xa wo mu tuubi n fama ne wo xεnyi, n fa wo xa lanpui bade a yire.»

⁶ «Kεεε wo bara fe nde raba naxan fan. Wo bara Nikolasi xa jama xa fe xεn, alo n fan a xεnxi ki naxe.»

⁷ «Tuli na naxan be, a xa a tuli mati Ala Xaxili Seniyenxi xa masenyi ra danxaniyatεe jamae be. Naxan na geeni, n na nan luma a xa simaya wuri bogi don, naxan tixi Ala xa ariyanna kui.»

⁸ A seβε Simirina danxaniyatεe jama xa maleke ma, masenyi nan ya naxan fatanxi Isa ra, Isa naxan na a fole nun a rapεnyi ra, naxan nu faxaxi a man fa keli faxe ma:

⁹ «N wo xa jaxankate nun setareja kolon, hali bannaya nde to na wo yi ra. N Yuwifie xa tεεεεε kolon wo mabiri. E a falama e yεte be a Yuwifie,

a fa li Yuwifie mu e ra. E findixi Sentane xa mixie nan na.

¹⁰ Wo naxa gaaxu jaxankate ya ra, wo fama naxan sotode. Ibulisa a niyama ne wo xa mixi ndee xa sa geeli, alako a xa wo mato. Wo fama ne jaxankatade xi fu bun ma. Kono wo xa lu danxaniya kui han wo faxe loxo. Na temui n kisi fima ne wo ma wo sare ra.»

¹¹ «Tuli na naxan be, a xa a tuli mati Ala Xaxili Seniyeñxi xa masenyi ra danxaniyatse jamae be. Naxan na geeni, a mu faxe firin nde kolonma.»

¹² A sebe Peregamo danxaniyatse jama xa maleke ma, masenyi nan ya naxan fatanxi Isa ra, santidegema de firin xepenxi kanyi:

¹³ «N a kolon wo xa taa findixi Sentane senbe yire nan na, kono wo xirixi n xili ra, wo mu danxaniya raboloxi. Hali waxati ma, n dugutege seede Antipasi faxa temui naxe wo xonyi Sentane yire, wo mu n ma kira rabeñin.»

¹⁴ «Kono fe ndee na na naxee mu rafanxi n ma wo xa fe ra. Wo xa mixi ndee birama Balami xa misaali nan foxo ra, naxan nu bara Balaki rasi a xa gantanyi te Isirayilakae be, e xa subee don naxee baxi serexe ra kuyee be, e xa yene fan naba.

¹⁵ Wo xa mixi ndee fan biraxi Nikolasi xa jama xa xaranyi foxo ra.

¹⁶ Na kui, wo xa tuubi, xa na mu a ra n fama ne gere tide na mixie be n ma santidegema ra, naxan na n de i.»

¹⁷ «Tuli na naxan be, a xa a tuli mati Ala Xaxili Seniyeñxi xa masenyi ra danxaniyatse jamae be. N <mana> donse noxunxi fima ne geeni mixi ma, a nun geme fiixe, xili neene sebexi naxan ma.

Mixi yo mu na xili kolon, bafe na γεμε kanyi ra.»

¹⁸ Α σεβε Τiyatire danxaniyatose pama xa maleke ma, masenyi nan ya naxan fatanxi Ala xa Di ra, naxan yae yanbama alo τε, a sanyie luxi alo wure gbeeli raxunuxi:

¹⁹ «N wo xa fe rabaxi kolon, wo xa xanunteya, wo xa danxaniya, wo xa wali fanyi, wo xa tun nabaxi, a nun wo naxan birin nabaxi a δονχοε ra naxan gbo dangi wo xa wali singee ra.»

²⁰ «Κονο fe keren na na naxan mu rafanxi n ma wo xa fe ra. Wo bara a lu Yesabela, giνε naxan a yete findixi namijonme ra, a xa xaranyi ti naxan n ma konyie ratantanma, alako e xa fe kobi raba, e xa subee don naxee baxi σερεχε ra kuyee be.

²¹ N bara diνε alako a xa tuubi, κονο a mu tinxi a yuge jaaxi masarade.

²² Na na a ra, n a rasoma νε jaaxankate kui, a tan nun a yene raba booree, xa e mu tuubi.

²³ N fama νε a xa die fan faxade. Na kui, danxaniyatose pama birin a kolonma νε a n tan nan mixi βονε nun a sondonyi matoma, n tan nan e xa fe rabaxi sare ragbilenma e ma.»

²⁴ «Κονο wo tan, Τiyatireka mixi δονχοε naxee mu na yi fe kui, naxee mu soxi Sentane xa gundo kui, n mu kote gbete δοχομα wo xun ma κορε.

²⁵ Wo naxan σοχοxi, wo na suxu gben, han n fama temui naxe.

²⁶ Naxan na geeni, naxan n ma wali suxuma han a raponyi, n mangeya fima na kanyi nan ma, a xa sie yamari.

²⁷ <A e yamarima sawuri wure daaxi nan na, a e kanama νε alo feνε ibooma ki naxe>,

²⁸ alɔ n sɛnbɛ sɔtɔxi ki naxɛ n Baba Ala ra. N man subaxa looloe fima nɛ na kanyi ma.»

²⁹ «Tuli na naxan bɛ, a xa a tuli mati Ala Xaxili Seniyenxi xa masenyi ra danxaniyatɔɛ jamae bɛ.»

3

Bataaxɛ danxaniyatɔɛ jama gbɛtɛɛ bɛ

¹ A sɛbɛ Saradesi danxaniyatɔɛ jama xa malekɛ ma, masenyi nan ya naxan fatanxi Isa ra, naxan Xaxili solofere yamarima, tunbui solofere suxuxi naxan yi ra:

«N wo xa wali kolon. Mixi nɔxɔ a ma a wo niɲɛ na a ra, kɔnɔ wo bara faxa.

² Wo naxa yanfa, wo xa wo bore ralimaniya, naxee na faxɛ kira xɔn, barima nde luxi wo xa wali ra n Marigi Ala bɛ.

³ Wo xa ratu na masenyi ma, wo naxan masɔtɔxi, wo naxan mɛxi. Wo xa a ragata wo bɔɲɛ kui, wo xa tuubi. Xa wo mu wo ɲɛngi sa yi xɔn, n fama nɛ waxati nde kui wo mu naxan kolon, na fa findi tɛrɛnna ra wo bɛ alɔ muɲɛti fa tɛmɛi.

⁴ Kɔnɔ mixi ndee na Saradesi naxee mu nɔxɔxi fe jaaxi ra. Nee fama nɛ ɲɛrɛde n sɛɛti ma, donma fiixɛ ragoroxi e ma, barima na nan findixi e xa wali sare ra.»

⁵ «Naxan na geeni, donma fiixɛ ragoroma a ma. N mu a xili bama simaya buki kui, n a xa fe falama nɛ n Baba Ala bɛ a xa malekɛɛ ya xɔri.

⁶ Tuli na naxan bɛ, a xa a tuli mati Ala Xaxili Seniyenxi xa masenyi ra danxaniyatɔɛ jamae bɛ.»

⁷ A sebe Filadelifiya danxaniyatɔe jama xa maleke ma, masenyi nan ya naxan fatanxi Seniyentɔe nɔndi fale ra, Dawuda xa saabi na naxan yi ra, naxan naade rabima mixi mu nɔ a balande, naxan naade balanma mixi mu nɔ a rabide:

⁸ «N wo xa wali kolon. N a kolon wo senbe mu gbo, kɔnɔ wo bara n ma masenyi rabatu, wo mu n yanfa. Na kui, n bara naade nde rabi wo ya ra, mixi mu nɔma naxan balande.

⁹ N fama ne mixie sade wo belexe naxee a falama e yete be a Yuwifie, kɔnɔ e findixi Sentane xa jama nan na. E na wule nan falafe. N fama ne e ra, e xa e magoro wo be, e xa a kolon wo rafan n ma.

¹⁰ Wo to n ma masenyi rabatu tun nabexi kui, n fan wo ratangama ne na waxati xɔrɔxɔe ma naxan fama dunjɔna lide, a fa dunjɔna mixi birin mato.

¹¹ A gbe mu luxi n xa fa. Wo naxa wo xa danxaniya bejin, alako mixi yo naxa wo sare fanyi ba wo yi ra.»

¹² «Naxan na geeni, n a findima n Marigi Ala xa hɔrɔmɔbanxi kinki ra, a xa lu menni abadan. N nan n Marigi Ala xili nun n Marigi Ala xa taa xili sebema ne a ma. Na taa findixi Darisalamu neene nan na, Ala naxan nagoroma kelife koore ma. N nan n xili neene fan sebema ne a ma.

¹³ Tuli na naxan be, a xa a tuli mati Ala Xaxili Seniyenxi xa masenyi ra danxaniyatɔe jamae be.»

¹⁴ A sebe Layodiseya danxaniyatɔe jama xa maleke ma, masenyi nan ya naxan fatanxi Isa ra, naxan findixi Ala sago rakamali ra, a xa seede

laxixe, Ala xa daalie daaxi naxan saabui ra:

¹⁵ «N wo xa wali kolon. Wo mu xinbeli, wo mu wolen. A xoli n ma wo xa nate tongo, wo xa xinbeli, xa na mu a ra wo xa wolen.

¹⁶ Wo to fa luxi a tagi, wo mu wolen, wo mu xinbeli, n wo raboloma ne.

¹⁷ Wo bara a fala, <Bannamixie nan muxu ra, muxu hayi mu na fefe ma.> Wo mu a kolon a wo findixi tɔɔɔmixie nan na, a nun misikiinee, setaree, donxuie, nun mixi mageli.

¹⁸ N marasi naxan fima wo ma, wo xa xeema fanyi sara n ma, xeema naxan gbi baxi te ra, alako wo xa findi bannamixie yati ra. Wo xa donma fiixe sara n ma, wo xa na ragoro wo ma, alako wo xa ba tixi wo mageli ra, yaagi xa ba wo ma. Wo man xa ya seri sara n ma, alako wo xa fe igbe.

¹⁹ N nan n xanuntenyie nan xuruma, n e matinxin. Wo xa wakili, wo xa tuubi.

²⁰ N tixi naade ra, n na a konkonfe. Xa mixi nde n xui me, a naade rabi n be, n soma ne a xonyi, muxu fa muxu dege yire keren.»

²¹ «Naxan na geeni, a luma n seeti ma n ma kibanyi kui, alo n tan fan to geeni, n fa n magoro n Baba Ala seeti ma a xa kibanyi kui.

²² Tuli na naxan be, a xa a tuli mati Ala Xaxili Seniyenxi xa masenyi ra danxaniyatɔe jamae be.»

4

Ala xa kibanyi ariyanna

¹ Na birin to dangi, n naxa ariyanna naade rabixi to koore ma. N man naxa xui nde me,

n nu bara naxan singe με. A senβε nu gbo alo sara. A naxa a masen n βε, «I xa te bebiri, n xa fe masen i βε naxan fama rabade.»

² Ala Xaxili Seniyenxi naxa n suxu keren na. N naxa kibanyi nde to ariyanna, mange magoroxi a kui.

³ A nore nu yanbama alo γεμε tofanyi may-ilenxie, senkui tofanyi nu na a xa kibanyi rabilinyi.

⁴ Kibanyi μοχορην nun naani nu na Ala xa kibanyi rabilinyi, fori μοχορην nun naani magoroxi e kui. Donma fixε nu ragoroxi e ma, mange katanyi ξεεμα daaxi nu saxi e xun na.

⁵ Seyamakonyi nun galanyi xuie nu minima kibanyi kui. Lanpui solofere nu dexεma kibanyi ya i. Nee misaalixi Ala Xaxili kamalixi nan na.

⁶ Baa tinse fan nu na kibanyi ya i.

Nimase naani nu na Ala xa kibanyi rabilinyi, yae nu na e yatagi nun e kobe ma.

⁷ Nimase singe nu maniyaxi yetε nan na, a firin nde nu maniyaxi ningeyore nan na, a saxan nde nu maniyaxi adamadi nan na, a naani nde nu maniyaxi xaruma nan na, naxan jεεμα koore ma.

⁸ Na nimase naani birin, gabutenyi senni nu na e ma. Yae fan nu na e βε yire birin, e gabutenyie fari nun e bun ma. Κοε nun yanyi e nu luma a fala ra,

«Marigi Ala seniyen,

Marigi Ala seniyen,

Marigi Ala seniyen.

A findixi Senβε Kanyi nan na naxan na xoro, to, nun tina.»

⁹ Na nimase naani nu fa Mange matoxo, e mange binya naxan magoroxi kibanyi kui, e mange tantu, naxan jipe a ra abadan,

¹⁰ na fori moxonen nun naani, e felenma boxi ma Mange ya i, naxan magoroxi kibanyi kui, e fa a batu naxan jipe a ra abadan. E nu e xa mange katanyi ba e xun na, e nu e sa kibanyi san na, e nu fa a fala,

¹¹ «Muxu Marigi Ala, matoxoe, binye, nun senbe na i tan nan be, barima i tan nan se birin daaxi, i tan nan na birin janigexi, i tan nan na birin nagirixi.»

5

Buki nde rabife

¹ Na dangi xanbi, n naxa Ala to a xa kibanyi kui, buki nde nu na a xonye, sebeli tixi a kui nun a fari, a mabalanxi a balanse solofere ra.

² N naxa maleke senbema nde to, a a falama a xui itexi ra, «Nde noma yi buki rabide, nde noma a balanse bade a ma?»

³ Nimase yo mu nu na koore ma, boxi ma, xa na mu a ra boxi bun ma, naxan nu noma na buki rabide, a a kui mato.

⁴ Na kui, n naxa wa a gbegbe ra, barima nimase yo mu nu na, naxan nu noma na buki rabide, a a kui mato.

⁵ Fori nde naxa a fala n be, «I naxa wa, Yuda bonsoe xa yete, naxan findixi Dawuda bonsoe ra, a bara geeni. A tan nan noma na buki nun a balanse solofere rabide.»

⁶ Na temui n naxa Yexeyore to a tixi kibanyi nun na nimase naani nun na forie tagi. Na

Yexexeyore nu luxi ne alo a kon naxabaxi. Feri solofere nun ya solofere nu na a be, naxee misaalixi Ala Xaxili Seniyenxi kamalixi ra, naxan nu bara xee dunija yire birin ma.

⁷ Yexexeyore naxa a maso Ala ra, naxan nu magoroxi kibanyi kui, a fa buki rasuxu Ala yirefanyi xonye.

⁸ A to buki masoto, na nimase naani nun na fori moxoren nun naani, e naxa suyidi Yexexeyore be. Kora nu na e birin yi ra, a nun surayi sase xema daaxi naxee rafexi surayi ra, naxan misaalixi seniyentoe xa Ala maxandie ra.

⁹ E naxa beeti neene nde ba, e nu a fala,
«I tan nan daxa yi buki tongode,
i tan nan daxa a balanee rabide,
barima i bara i yete ba serexe ra,
i bara adamadie xunsara Ala be i wuli saabui ra,
adamadi naxee kelixi bonsoe birin,
naxee xui birin falama,
naxee fatanxi jamanen nun si birin na.

¹⁰ I bara na adamadie findi serexedubee ra muxu Marigi Ala be.

I bara e raso Ala xa mangeya niini bun ma.
E fama ne dunija yamaride.»

¹¹ Na temui n naxa maleke wulu wulu wuyaxi to, n naxa e xui me Ala xa kibanyi, na forie, nun na nimasee rabilinyi.

¹² E naxa a fala e xui itexi ra, «Yexexeyore naxan baxi serexe ra, a daxa a xa senbe, bannaya, lonni, noe, binye, matoxoe, nun tantui soto.»

¹³ Nimase naxan birin na koore ma, boxi fari, boxi bun ma, baa ma, a nun daalise birin, n nee

birin xui με νε, e nu fa a fala, «Ματῶχε, binye, tantui, nun senbe na Ala be naxan magoroxi kibanyi kui, a nun Yexexeyore be abadan.»

¹⁴ Na nimase naani naxa a ratin, «Amina.» Forie naxa e felen boxi ma, e Ala nun Yexexeyore batu.

6

Buki balansee

¹ N naxa Yexexeyore to buki balansee singe rabi ra. N naxa nimase nde xui με kelifa na nimase naani tagi. A xui senbe nu gbo alo galanyi. A naxa a fala, «Fa.»

² Na dangi xanbi, n naxa soe fixe nde to, xali suxuxi a ragima yi, mange katanyi saxi a xun ma, a fa siga xunnakeli kui, a man xa sa geenii.

³ A to buki balansee firin nde rabi, n naxa nimase firin nde xui με. A naxa a fala, «Fa.»

⁴ Soe gbeeli naxa mini. E naxa a ragima yamari a xa bojesa ba duniya kui, alako adamadie xa nu e bore kon naxaba. Santidegema belebele naxa so a yi ra.

⁵ A to buki balansee saxan nde rabi, n naxa nimase saxan nde xui με. A naxa a fala, «Fa.» N naxa soe fore to. Sikeeli nu suxuxi a ragima yi ra.

⁶ N naxa xui nde με na nimase naani tagi, «Mengi kilo keren sare lanma loxe keren wali sare nan ma. Fundenyi maniyε kilo saxan lanma loxe keren wali sare nan ma. I naxa ture nun weni xun nakana.»

⁷ A to buki balansee naani nde rabi, n naxa nimase naani nde xui με. A naxa a fala, «Fa.»

⁸ N naxa soe burexe xinde daaxi to. A ragima xili ne «Faxε,» laaxira nu biraxi a foxo ra. Noε naxa so e yi ra duniya seeti keren xun ma a seeti naani ya ma, alako e xa mixie faxa santidegema ra, kaame ra, wuganyi ra, a nun sube xaapexie ra, naxee na wula i.

⁹ A to buki balanse suuli nde rabi, n naxa mixie nii to serexebade bun ma, mixi naxee kon nu bara raxaba barima e nu birama Ala xa masenyi nan foxo ra, e findi a xa seedee ra.

¹⁰ E naxa a fala e xui itexi ra, «Marigi seniyenxi nondi fale, i buma han temui mundun fafe ra kiiti sade, alako muxu gbe xa noxo duniya mixie ma naxee bara muxu faxa?»

¹¹ Donma kuye fiixe naxa so e birin yi ra. Mixi nde naxa a fala e be e xa mame ti sinden, han e walibooree nun e ngaxakerenyie xasabi xa kamali naxee lanma e xa faxa alo e tan.

¹² A to buki balanse senni nde rabi, boxi naxa seren senbe ra, soge naxa iforo alo sunnun donma fore, kike naxa lu alo wuli,

¹³ tunbuie naxa bira boxi ma, alo foye belebele xore bogi rabirama ki naxe.

¹⁴ Koore naxa ba na, alo keedi makuntanma ki naxe a xa ragata. Geyae nun surie fan naxa keli e yire.

¹⁵ Dunija mangεe, kuntigie, soori yareratie, bannae, senbemaε, konyie, nun lasirie, e birin naxa e noxun yilie kui a nun geya gemεe longori ra.

¹⁶ E nu fa a fala geyae nun fanyee be, «Wo bira muxu ma, wo xa muxu noxun Ala ma, naxan magoroxi mangε kibanyi kui, a nun Yexeyore xa xone ma.»

¹⁷ E xa xone loxoe xungbe bara a li. Nde noma a yete ratangade na ma?

7

Ala xa nama

¹ Na dangi xanbi, n naxa maleke naani to, e tixi dunija tunxui naani ra. E nu dunija foye naani ratima, alako foye naxa mini boxi ma, baa ma, xa na mu sansie ma.

² N naxa maleke gbete fan to a kelife sogetede mabiri, Ala Nije xa tonxuma suxuxi a yi ra. A naxa a masen a xui itexi ra, na maleke naanie be, naxee nu yamarixi fe xone rabade boxi nun baa ra,

³ «Wo naxa wo belexe din boxi nun baa nun wuri bilie ra sinden, han muxu xa ge tonxuma sade Ala xa walikae tigi ma.

⁴ N naxa na walikae konti xasabi me, Ala xa tonxuma saxi naxee ma. E findi mixi wulu keme wulu tongo naani nun wulu naani nan na, kelife Isirayila bonsae birin ya ma.

⁵ Mixi wulu fu nun firin Yuda bonsae ya ma
naxee matonxumaxi,

mixi wulu fu nun firin Ruben bonsae ya ma,

mixi wulu fu nun firin Gadi bonsae ya ma,

⁶ mixi wulu fu nun firin Aseri bonsae ya ma,

mixi wulu fu nun firin Nafatali bonsae ya ma,

mixi wulu fu nun firin Manasi bonsae ya ma,

⁷ mixi wulu fu nun firin Simeyon bonsae ya ma,

mixi wulu fu nun firin Lewi bonsae ya ma,

mixi wulu fu nun firin Isakari bonsae ya ma,

⁸ mixi wulu fu nun firin Sabulon bonsae ya ma,

mixi wulu fu nun firin Yusufu bonsae ya ma,

mixi wulu fu nun firin Bunyamin bõnsõe ya ma naxee matõnxumaxi.»

⁹ Na dangi xanbi, n naxa jama gbege to, naxan mu nu nõma kõtide, kelife si birin, bõnsõe birin, xabile birin, nun xui birin. E nu tixi Ala xa kibanyi nun Yexeyõre ya i, donma kuye fiixe ragoroxi e ma, tugi fense suxuxi e yi.

¹⁰ E naxa a masen e xui itexi ra, «Kisi na muxu Marigi Ala be naxan magoroxi kibanyi kui, nun Yexeyõre be.»

¹¹ Malekee nu tixi kibanyi, forie nun nimase naanie rabilinyi, e naxa e yatagi rafelen bõxi ma, e Ala batu

¹² yi fe fale ra, «Amina. Matõxõe, nõre, lõnni, tantui, binye, nõe fanyi, nun senbe na muxu Marigi Ala nan be abadan. Amina.»

¹³ Na temui fori nde naxa n maxõrin, «Nde na na mixie ra donma fiixe ragoroxi naxee ma? E kelixi minden?»

¹⁴ N naxa a yaabi, «N Marigi, i tan nan a kolon.» A naxa a masen n be, «Mixie nan e ra, naxee kelixi na jaxankate xungbe kui. E bara e xa donmae xa Yexeyõre wuli ra, na nan a toxi e xa donmae fiixexi.

¹⁵ Na nan a toxi e tixi Ala xa kibanyi ya i, e fa a batu kõe nun yanyi a xa hõrõmõlingira kui. E na Ala xa niini bun ma, naxan magoroxi kibanyi kui.

¹⁶ Kaame nun ye xõli mu e suxuma sõnõn, soge nun kuye fure mu e tõõrõma sõnõn,

¹⁷ barima Yexeyõre naxan na kibanyi seeti ma, na nan fama e degede, a e xun ti kisi ye yire ra. Ala fama ne e yaye birin nafurukude.»

8

Buki balanse solofere nde rabi

¹ A to buki balanse solofere nde rabi, kuye naxa lu yen waxati tagi jɔndɔn bun ma.

² N naxa maleke solofere to, naxee nu tixi Ala ya i, sara solofere naxa so e yi ra.

³ Maleke gbete naxa fa, a ti serexebade fari, surayi sase xεema daaxi nu na a yi ra. E naxa surayi gbegebe so a yi ra, a nun seniyentɔe birin xa Ala maxandie ra. A naxa na surayi gan serexebade xεema daaxi ma Ala xa kibanyi ya i.

⁴ Surayi tuuri naxa te Ala ya i, a nun seniyentɔe xa Ala maxandie, kelife maleke belexe.

⁵ Maleke naxa surayi ganse tongo, a naxa serexebade te sa a kui, a fa a woli duniya ma. Galanyie naxa bula, xuiie naxa me, seyamakonyie naxa mini, boxi naxa seren.

⁶ Maleke solofere, sarae nu na naxee yi ra, nee naxa keli, e xa sarae fe.

⁷ Maleke singe to a xa sara fe, balabalanyi nun te naxa goro duniya ma, e masunbuxi wuli ra. Boxi itaxunxi saxan na, na dɔxɔde saxan nde naxa gan. Wuri bilie itaxunxi saxan na, na dɔxɔde saxan nde naxa gan. Nooge xinde birin naxa gan.

⁸ Maleke firin nde to sara fe, geya xungbe, te naxan ganfe, a naxa sin baa ma. Baa itaxunxi saxan na, na dɔxɔde keren naxa findi wuli ra.

⁹ Baa nimasee itaxunxi saxan na, na dɔxɔde saxan nde naxa faxesa. Kunkuiie itaxunxi saxan na, na dɔxɔde saxan nde fan naxa kana.

¹⁰ Maleke saxan nde to sara fe, tunbui dexexi belebele naxa bira. Xuree itaxunxi saxan na, na tunbui naxa bira na saxan nde ma a nun dulonyie ma.

¹¹ Na tunbui xili ne «Xone.» Dunija ye itaxunxi saxan na, na dɔxode saxan nde to findi xone ra, adamadi gbegbe naxa faxa na ma.

¹² Maleke naani nde to sara fe, soqe, kike, nun tunbui itaxunxi saxan na, na dɔxode saxan nde naxa findi dimi ra. Nde naxa ba yanyi nun kee xa naiyalanyi ra.

¹³ Na temui n naxa xaruma nde xui me koore ma, a naxa a fala a xui itexi ra, «Naxankate na dunija mixie be, naxankate na e be sara fe temui, maleke saxanyie fama naxee fede.»

9

Malekee xa sara fe donxɔɔɔ

¹ Maleke suuli nde to sara fe, n naxa tunbui to bira ra boxi kelife koore ma. E naxa yili tilinxi naade saabi so a yi ra.

² A naxa na yili naade rabi, tuuri gbegbe naxa mini a kui alo te belebele tuuri han soqe naxa makoto, kuye naxa idimi.

³ Tugumie naxa mini tuuri kui, e fa goro boxi ma. E nu bara senbe soto alo tali.

⁴ E nu bara yaamari soto a falafe ra e naxa din boxi nooge ra, nun se xinde, a nun wuri bili yo ra. A nu lanma e xa adamadie gbansan nan tɔɔɔ Ala xa tonxuma mu saxi naxee tigi ma.

⁵ E nu bara yaamari soto a falafe ra e naxa adamadie faxa, e xa e tɔɔɔ tun kike suuli bun ma. E nu mixi bunma ne alo tali.

⁶ Na loxooe, mixie faxe xoli mawama ne na toore xa fe ra, kono e mu noma faxade. Faxe xoli e suxuma ne, kono faxe a makuyama ne e ra.

⁷ Na tugumie maniyaxi soe nan na, naxee rawalima gere kui. Mange katanyi xema daaxi nu dusuxi e xun na, e yatagie nu luxi ne alo mixie.

⁸ E xunsexe nu luxi ne alo ginnee xunsexe. E jinyie nu luxi ne alo yete jinyie.

⁹ Wure makantase nu na e kanke ma, e gabutenyie nu xui raminima alo soori ragise xui, soe gbege naxan bendunma.

¹⁰ E xuli nu mixi bunma alo tali, na xone nu fa mixi tooro kike suuli bun ma.

¹¹ E xa yarerati nu findixi na yili tilinxi xa maleke nan na, naxan xili nu falaxi Eburu xui «Abadon,» a nu falaxi Gireki xui «Apoliyon,» na nan na ki «Yire Kane.»

¹² Naxankate singe bara dangi, firin nan luxi.

¹³ Maleke senni nde to sara fe, n naxa xui nde me kelife serexebade xema daaxi feru tunxun naanie ma, naxan na Ala ya i.

¹⁴ Na xui naxa a fala maleke senni nde be, sara nu suxuxi naxan yi, «Na maleke naani rabejin, naxee xirixi Efirati xure ma.»

¹⁵ Na maleke naanie nu na waxati yati nan mamema, alako e xa adamadi ndee faha. Adamadie itaxunxi saxan na, e xa na doxode saxan nde faha. E naxa fulun na wali xili ma.

¹⁶ Na soe rafi gali xasabi nu dangi miliyon keme firin na. N naxa na konti me.

¹⁷ Na laamatunyi kui n naxa na soee nun e ragie to. E kanke makantase nu maringixi ne a gbeeli, a foore, nun a nerefunyi daaxi. Soe

xunyiye nu luxi alo yetee xunyi. Te, tuuri, nun soda nu minima e de kui.

¹⁸ Duniya mixi itaxunxi saxan na, na doxoode saxan nde naxa faxa na gbaloe saxanyi mooli ra: te, tuuri, nun soda naxan nu minima e de kui.

¹⁹ Na soee senbe nu na e de nun e xuli nan kui. E xuli nu maniyaxi boximase nan na, xunyi nu na a be naxan mixi tooroma.

²⁰ Mixi naxee mu faxa na gbaloe saabui ra, e mu gbilen e xa wali kobie foxo ra. E nu jinnee nan batuma, a nun kuyee xema daaxi, gbeti daaxi, wure gbeeli daaxi, gema daaxi, nun wuri daaxi, naxee mu noma se tode, naxee mu noma fe mede, naxee mu noma jerede.

²¹ Na mixie mu gbilen e xa faxa tife foxo ra, e xa manduru walie, e xa fe paaxie, nun e xa mujee xa fe foxo ra.

10

Malekee xa buki lanmadi

¹ N naxa maleke senbema gbete to goro ra kelife koore nuxui kui. Senkui nu na a xunyi rabilinyi, a yatagi nu yanbama alo soge, a sanyie nu maniyaxi te nan na.

² Buki lanmadi nu na a belexe, a rabixi. Maleke yirefanyi sanyi nu tixi baa fari, boore fan nu tixi xare ma.

³ A naxa a xui ramini senbe ra, naxan maniya yete xui ra. Galanyi solofere naxa a xui ratin.

⁴ Na galanyi solofere xui to mini, n nu wama na sebefe, kono xui nde naxa keli koore ma, a a fala n be, «Galanyi solofere xa masenyi noxon, i naxa a sebe.»

⁵ Maleke naxan sanyi nu tixi baa nun xare fari, a naxa a yirefanyi belexe itala koore ma,

⁶ a fa a kali Ala ra naxan jipe a ra abadan, naxan koore, boxi, nun baa daa, a nun e kui se birin. A naxa a masen a waxati mu fa dugundife sonon.

⁷ Maleke solofere nde na a xa sara fe temui naxe, Ala gundo fama ne kamalide alo a nu bara a masen a xa konyi namiponme be ki naxe.

⁸ Na xui naxan nu bara woyen n be kelifa koore ma, na man naxa a masen n be, «Siga, i sa buki lanmadi rabixi tongo naxan na maleke belexe, maleke naxan sanyi tixi baa nun xare fari.»

⁹ N naxa siga na maleke yire, n fa a maxandi a xa na buki lanmadi so n yi ra. A naxa a fala n be, «I xa a tongo, a don. A xone rasoma ne i furi, konon a joxunma ne i de kui alo kumi.»

¹⁰ N naxa na buki lanmadi tongo maleke belexe, n naxa a don. A nu joxun n de kui alo kumi, konon a to n furi kui li, a naxa findi xone ra.

¹¹ Na temui a naxa a fala n be, «A lanma i man xa woyen Ala xili ra jamanee xa fe ra, sie xa fe ra, xui gbete false xa fe ra, nun mange gbegebe xa fe ra.»

11

Taa seniyenxi nun seede firinyie

¹ Maleke nde naxa se maniyase wuri daaxi so n yi ra, a nu fa a fala, «Keli, i xa Ala xa horomobanxi nun serexebade maniya, i man xa batulae konti.

² I naxa yire maniya naxan na tande, barima si gbete fama menni nan tongode, e fa taa

seniyenxi kana kike tongo naani nun firin bun ma.

³ N masenyi soma n ma seede firinyie nan yi ra, e naxan tima n xili ra xi wulu keren xi keme firin nun xi tongo senni bun ma, sunnun donma ragoroxi e ma.

⁴ Na seede firinyie misaalixi oliwi wuri firin nan na, a nun lanpui firin naxee tixi Daali Marigi ya i.

⁵ Xa mixi nde fa wa fe jaaxi rabafe e ra, te nan minima e de kui, a e yaxuie xa fe kana. Iyo, xa mixi nde wama e tɔɔɔfe, na kanyi faxama na mɔɔli nan na.

⁶ Senbe na e be koore balanfe ra, alako tune naxa fa e xa namijɔnmɛ wali raba temui. Senbe na e be ye masarafe wuli ra, a nun fure jaaxi mɔɔli wuyaxi raminife dunija ma e wama a xɔn ma temui naxe.»

⁷ Na seede firinyie na ge e xa seederɔxɔya ra, na sube naxan minixi yili tilinxi kui, na nan e gerema, a nɔ e ra, a e faxa.

⁸ E furee sama ne taa belebele malande, e Marigi banban wuri magalanbuxi ma dennaxe. Na taa maniyaxi Sodoma nan na, xa na mu a ra Misira.

⁹ Mixie kelima si, bɔnsɔɛ, xui, nun jamane birin nan ma, e fa e fure matode xi saxan nun a tagi bun ma. E mu tinma mixi xa e ragata.

¹⁰ Mixie fama seewade dunija ma na mixi firinyie nan faxafe ra, barima na namijɔnmɛ firinyie nu bara mixie tɔɔɔ. E se ndee fi e booree ma na seewe xa fe ra.

¹¹ Na xi saxan nun a tagi to dangi, Ala naxa nii raso e fate, e man xa ti e sanyie xun na. Naxan

birin e to, e naxa gaaxu ki fanyi ra.

¹² Na seedee naxa xui senbema nde me kelife koore ma a falafe ra, «Wo xa te han be.» E naxa te koore ma nuxui kui e yaxuie ya xori.

¹³ Na temui, boxi naxa seren. Taa itaxunxi fu ra, na dɔxode fu nde naxa bira. Na boxi xa serenyi naxa mixi wulu solofere faxa, mixi dɔnxɔee naxa kaaba, e fa Ala matɔxɔ, naxan na koore ma.

¹⁴ Naxankate firin nde bara dangi, a gbe mu luxi a saxan nde fan xa fa.

¹⁵ Maleke solofere nde to sara fe, xui itexie naxa mini koore ma a falafe ra, «Mangeya naxan nu na dunija ma, na bara findi muxu Marigi nun a xa Mixi Sugandixi gbe ra. A xa mangeya buma ne abadan.»

¹⁶ Na fori mɔxɔɔen nun naani, naxee nu magoroxi kibanyie kui Ala ya i, e naxa e felen boxi ma, e Ala batu.

¹⁷ E naxa a fala, «Muxu bara muxu Marigi Ala Senbe Kanyi tantu, naxan nu na singe han to, barima i bara i senbe magaaxuxi ramini, i xa mangeya xa ti dunija.

¹⁸ Namanee nu bara xɔnɔ, kɔnɔ i xa xɔne bara e li, kiiti waxati bara fa. Na kui, mixi faxaxie makiitima ne, i xa konyi namijɔnmee e sare sɔtɔma ne, a nun seniyentɔee, nun naxee gaaxuma i xili ya ra, dimedie nun forie. Naxee bara dunija kana, e fan xun nakanama ne.»

¹⁹ Ala xa hɔrɔmɔlingira naxan na koore ma, a naxa rabi, birin naxa Ala xa saate kankira to naxan na hɔrɔmɔlingira kui. Na temui seyamakonyie, galanyi xuie, boxi serenyi, nun balabalanyi belebele naxa mini senbe ra.

12

Gine, dimedi, nun sube magaaxuxi

¹ Tɔnxuma belebele naxa mini koore ma. Soge nu na na gine nde rabilinyi, kike nu na a sanyi bun ma, tunbui fu nun firin nu na a xun na alo mangɛ katanyi.

² A nu na gbelegbelefe tɔɔrɛ kui, barima a nu na di barife a tɛɛgɛxi naxan ma.

³ Tɔnxuma gbɛtɛ fan naxa mini koore ma. Sube magaaxuxi xungbe nde nu na, a gbeelixi alo tɛ, xunyi solofere nu na a bɛ, a nun feri fu. Mangɛ katanyie nu na a xunyi solofere birin fari.

⁴ Tunbui itaxunxi saxan na, a xuli naxa din na dɔxɔde saxan nde ra, a e woli bɔxi ma.

Sube magaaxuxi naxa keli, a fa ti gine ya i naxan nu na di barife, alako a xa na diyɔrɛ don.

⁵ Gine naxa di xɛmɛ bari, naxan fama si birin yamaride a xɔrɔxɔɛ ra. Gine to di bari, na di naxa te Ala yire, a xa mangɛ kibanyi na dennaxɛ.

⁶ Gine naxa a gi, a siga yire nde gbengberenyi ma Ala nu bara naxan yailan a bɛ, alako a xa balo menni xi wulu keren xi kɛmɛ firin nun tongo senni bun ma.

⁷ Gere naxa mini koore ma. Minkayilu nun a xa malekɛɛ naxa na sube magaaxuxi nun a xa malekɛɛ gere,

⁸ kɔnɔ na sube mu nɔ Minkayilu nun a xa malekɛɛ ra. Na kui, sube magaaxuxi nun a xa malekɛɛ mu nɔ sabatide koore ma sɔnɔn.

⁹ E naxa na sube magaaxuxi xungbe woli bɔxi ma, a nun a xa malekɛɛ. A tan nan findixi na bɔximase fori ra, naxan xili Ibulisa, xa na mu a ra Sentanɛ. A bara dunipa birin madaxu.

10 Na temui, n naxa xui itexi me koore ma, a a falama,
 «Yakosi, kisi temui bara a li,
 muxu Marigi Ala senbe nun a xa mangeya,
 nun a xa Mixi Sugandixi xa mangeya bara fa,
 barima naxan nu muxu ngaxakerenyie kala-
 muma
 muxu Marigi Ala ya i ke nun yanyi ra,
 na bara bira.

11 Muxu ngaxakerenyie xutu sotoxi a ma
 Yexeyore wuli nun e xa seedejoxoya nan saabui
 ra.
 E mu kankan e xa simaya ma,
 e mu gaaxu faxe ya ra.

12 Na kui, koore nun naxee sabatixi naa,
 e xa jlexin.

Kono jaxankate bara lu boxi nun baa ma,
 barima Ibulisa bara bira wo mabiri.
 A xoxi barima a bara a kolon
 a temui gbegbe mu luxi a be ke.

13 Sube magaaxuxi to a kolon, e bara a woli
 boxi ma, a naxa bira na gine foxo ra, naxan na
 di xeme bari.

14 Kono xaruma gabutenyi naxa lu na gine be,
 alako a xa tungan sigafe ra gbengberenyi ma, a
 luma balo ra dennaxe waxati saxan nun a tagi
 bun ma. Menni a nu bara makuya na boximase
 ra.

15 Kono boximase naxa xure ramini a de kui, a
 xa gine madula.

16 Na temui boxi naxa na xure ye min, sube
 magaaxuxi nu bara naxan namini a de kui, alako
 a xa na gine rakisi.

17 Sube magaaxuxi to xono na gine ma, a naxa
 siga na gine bonsae donxae gerede, naxee Ala

xa seriye rabatuma, e man la Isa xa seedeɲɔɔya ra.

¹⁸ Na sube magaaxuxi naxa ti baa de ra meyenyi fari.

13

Sube naxan texi ye xɔɔra

¹ Na dangi xanbi n naxa sube magaaxuxi nde to te ra ye xɔɔra, feri fu na a xunyi solofere ma, mangɛ katanyie dɔɔxi na feri fu fari. Marasɔto xilie fan nu seɓexi a xunyi ma.

² Na sube magaaxuxi nu maniyaxi barate nan na, a sanyie senɓe nu gbo, a de nu luxi ne alo yete de. Na sube magaaxuxi naxa a senɓe, a xa nɔe, nun a xa kibanyi lu sube boore yi ra.

³ Fi jaaxi to lu a xunyi keren ma, a naxa yalan. Na fi to mu a faxa, dunija naxa kaaba, e birin naxa bira a fɔɔ ra.

⁴ Dunija mixie naxa tuubi sube magaaxuxi be, barima a tan nan nu bara nɔe so sube boore yi ra. E man naxa tuubi sube boore be, e nu a fala, «Nde maniya yi sube ra, nde noma a gerede?»

⁵ Na sube naxa nɔe soto a xa yete igboe masenyi nun marasotɔe fale ra. A naxa nɔe soto, a xa wali kike tongo naani nun firin bun ma.

⁶ A naxa Ala rasoto, a Ala xili kana, a Ala xa hɔɔmɔlingira rasoto, a nun naxee sabatixi koore ma.

⁷ A naxa nɔe soto alako a xa seniyentɔee gere, a xa no e ra. A naxa nɔe soto bɔnsɔe, si, xui, nun jamane birin xun ma.

⁸ Dunija mixi birin fama tuubide a tan nan be, naxee xili mu sebexi Yexexyore kon naxabaxi xa kisi buki kui kabi dunija folo.

⁹ Tuli na naxan be, a xa a tuli mati yi masenyi ra.

¹⁰ Konyiya ragirixi mixi naxan ma, a sigama ne konyiya kui. Santidegema faxe ragirixi mixi naxan ma, na kanyi fan faxama ne santidegema ra. Seniyentose xa tunnabexi nun danxaniya kolonma na nan kui.

¹¹ Na dangi xanbi n man naxa sube magaaxuxi gbete to a tefe boxi bun ma, ferri firin nu na a be alo yexee, a nu woyenma alo sube magaaxuxi.

¹² A nu na sube magaaxuxi singe senbe nan nawalife na ya xori, a a niya dunija mixi birin xa tuubi na sube magaaxuxi singe be, naxan xa fi jaaxi nu bara yalan.

¹³ A nu luma kaabanakoe belebele raba ra, han a te ragoro boxi ma kelife koore ma mixie ya xori.

¹⁴ A to na senbe soto, a naxa dunija mixie madaxu a xa kaabanakoe ra na sube magaaxuxi singe ya xori. A naxa a fala dunija mixie be e xa kuye yailan naxan maniya na sube magaaxuxi singe ra, naxan nu bara maxono santidegema ra, kono a mu faxes.

¹⁵ E to na kuye yailan, a naxa noe soto a xa a niya na kuye xa woyen, mixi birin xa faxes naxan mu tuubima na kuye be.

¹⁶ A naxa yaamari fi, dimedie nun forie, bannae nun setaree, lasirie nun konyie, tonxuma xa sa e birin yirefanyi belexe ma, xa na mu e tigi ma,

¹⁷ alako mixi matonxumataree naxa sare so, e naxa sare mati. Na tonxuma findixi sube xili nan

na, xa na mu a ra yi konti nan findixi xili ra.

¹⁸ Lonni na naxan be, a xa na konti kolon, barima a adamadi xa fe masenma. Na konti naxan findixi xili ra a findixi keme senni, tongo senni nun senni nan na.

14

Yexexyore nun a xa mixi rakisixie

¹ N to n ya rage, n naxa Yexexyore to a tixi Siyoni geya fari. Mixi wulu keme wulu tongo naani nun naani nu na a seti ma, Yexexyore xili nun a Baba xili sebexi e tigie ma.

² N naxa xui nde me koore ma, alo xure xungbe, xa na mu a ra alo galanyi. A nu luxi ne alo mixie nan nu kora bonbofe.

³ E nu na beeti neene bafe mange kibanyi ya i, a nun na nimase naani nun na forie. Mixi yo mu nu noma na beeti matinkande, fo na dunja mixi wulu keme wulu tongo naani nun naani naxee xun nu bara sara.

⁴ E mu nu yene rabaxi gine ra, e nu seniyen. E birama na Yexexyore foxo ra yire birin. E xun nu bara sara mixie tagi, alako e xa findi Ala gbe nun Yexexyore gbe ra, alo serexe singe naxan bama Ala be xe xaba temui.

⁵ E de mu nu wule falaxi, marakrosi yo mu nu e ma.

⁶ N naxa maleke gbete to a jere ra koore ma. Xibaaru fanyi nu na a yi ra dunja mixie be, si, bonsae, xui, nun paman birin be abadan.

⁷ A naxa a fala a xui itexi ra, «Wo xa gaaxu Ala ya ra, wo xa a matoxo, barima a xa kiiti waxati bara a li. Wo xa wo igoro a be, naxan koore, boxi, baa, nun dulonyie daaxi.»

⁸ Maleke firin nde nu biraxi a fɔxɔ ra, a nu fa a fala, «Babilɔn belebele bara bira. Babilɔn bara bira, naxan ɲamanɛ rasiisixi a xa fe ɲaaxie ra.»

⁹ Maleke saxan nde nu biraxi e fɔxɔ ra, a nu fa a fala a xui itexi ra, «Xa mixi nde a igoroma na sube be, xa na mu a ra na kuye be naxan yailanxi a misaali ra, a fa sa li tɔnxuma na a tigi ma, xa na mu a belexe ma,

¹⁰ na kanyi fan Ala xa xɔnɛ kolonma nɛ, a fa lu alo siisila naxan beere xɔrɔxɔɛ minxi. A fama tɔɔrɔde tɛ nun soda xɔɔra, maleke seniyeɲɛ nɛ nun Yeɲɛɲɔɔɔɔɔɔɔɔ ya xɔri.

¹¹ Tuuri naxan tema na tɛ xɔɔra a mu ɲɔnma abadan. Na mixie, naxee e igoroma na sube be, xa na mu a ra na kuye be naxan yailanxi a misaali ra, a fa sa li na sube xili tɔnxuma saxi e ma, na kanyie mu malabui sɔtɔma kɔɛ nun yanyi.

¹² Seniyeɲɛ xa tɔnnabɛxi nan na ki, naxee Ala xa seriye rabatuma, naxee danxaniyaxi Isa ma.»

¹³ N naxa xui nde mɛ koore ma a falafe ra, «I xa a sebe a seɛwe na mixie be, naxee faxama Ala xa fe kui yakɔsi han dunija rapɔnyɛ.» Ala Xaxili Seniyeɲɛxi naxa a masen, «Iyo, nɔndi na a ra. E lan e xa e malabu e xa wali xɔrɔxɔɛ ma, e xa na wali sare sɔtɔ.»

¹⁴ N naxa nuxui fiixe to. Daali nde nu magoroxi a fari, naxan maniya adamadi ra. Mange katanyi xɛɛma daaxi nu saxi a xun ma, warate xɛɲɛɲɛxi nu na a belexe.

¹⁵ Maleke gbete naxa mini hɔrɔmɔlingira kui, a a fala a be a xui itexi ra, «I xa warate rawali,

xε xaba, barima na waxati bara a li, dunija xε xa xaba.

¹⁶ Naxan nu magoroxi nuxui fari, a naxa warate rawali dunija ma, dunija xε naxa xaba.»

¹⁷ Maleke gbete naxa mini koore hɔrɔmɔlingira kui, warate xεnɛnxi nu na a belexe.

¹⁸ Maleke gbete, naxan nu tε yamarima, a naxa keli serexebade yire, a a fala a xui itexi ra warate xεnɛnxi kanyi be, «Warate xεnɛnxi rawali, weni bogie xaba dunija, barima e bara mɔ.»

¹⁹ Na maleke naxa warate rawali, a fa dunija weni bogi birin ba, a e sa a sase kui Ala xa xɔnε e maboronma dennaxe.

²⁰ Na wali naxa raba taa fari ma. Mixi wuli naxa na se sase rafe, a fili a ma han na wuli naxa ikuya kilo keme saxan na, a xa tilinyi fan soe de suxuma.

15

Maleke solofere nun gbaloe dɔnxɔε

¹ Na dangi xanbi, n man naxa tɔnxuma xungbe to naxan bara n de ixara. Maleke solofere naxa mini gbaloe dɔnxɔε solofere ra, Ala xa xɔnε kamalima naxee ra.

² N naxa baa nde to, a luxi alo diyaman, a sunbuxi tε ra. Mixi naxee nu bara nɔ na sube ra, a nun na kuye naxan yailanxi a misaali ra, a nun a xili xa kɔnti ra, e nu tixi baa fari, Ala xa kɔrae nu na e belexe.

³ E nu Ala xa konyi Munsa xa beeti nan bama, a nun Yexεyɔre xa beeti, a falafe ra, «Muxu Marigi Ala Senbe Kanyi, i xa walie senbe gbo! E makaaba! Dunija Mange, i xa kira nɔndi na a ra, a man tinxin.

⁴ Marigi, nde mu gaaxuma i ya ra? Nde mu i xili matoxoma? I keren peti nan seniyen. Namanε birin fama nε e magorode i bε, barima i bara i xa tinxinyi makenεn.»

⁵ Na to dangi, n naxa Ala xa hōromōlingira rabixi to koore ma, saate kankira na naxan kui.

⁶ Maleke solofere, tōre dōnxōe solofere nu na naxee yi ra, e naxa mini hōromōlingira kui, serexedube dugi fiixe mayanbaxie ragoroxi e ma, beleti xεema daaxi balanxi e kanke ma.

⁷ Nimase keren na nimase naani ya ma, a naxa tōnbili xεema daaxi solofere so na maleke solofere yi ra. Na tōnbilie nu rafexi Ala xa xōne nan na, Ala naxan njje a ra abadan.

⁸ Tuuri naxa hōromōlingira rafe Ala xa nōre nun a senbe xa fe ra. Mixi yo mu nu nōma sode hōromōlingira kui, fo tōre solofere xa wali xa kamali naxee nu na maleke soloferee yi ra.

16

Tōnbili solofere

¹ N naxa xui xungbe nde mε, naxan kelixi hōromōlingira kui, a a falama malekee bε, «Wo siga, wo xa Ala xa xōne tōnbili soloferee ifili dunija ma.»

² Maleke singe naxa siga, a sa a xa tōnbili ifili dunija ma. Na kui, fi jaaxi naxa mini mixie ma, na sube xa tōnxuma nu saxi naxee ma, naxee nu tuubima kuye bε naxan yailanxi a misaali ra.

³ Maleke firin nde naxa a xa tōnbili ifili baa ma. Baa naxa lu alō mixi faxaxi wuli. Nimase birin naxa faxa, naxee nu na baa ma.

⁴ Maleke saxan nde naxa a xa tɔnbili ifili xuree nun dulonyie ma. E fan naxa findi wuli ra.

⁵ N naxa maleke xui me, naxan nu ye yamarima. A naxa a fala, «I tan naxan na to, i tan naxan na xoro, i tan naxan seniyen, i bara kiiti tinxinxi sa,

⁶ barima e nu bara seniyentɔɛe nun namijɔnmɛe wuli ramini. I fan bara wuli so e yi ra, e naxan minma. A lanxi na ki ne.»

⁷ N naxa serɛɛɛbade fan xui me. A naxa a fala, «Iyo, Ala Senbe Kanyi, i xa kiiti birin tinxin, e findixi nɔndi nan na.»

⁸ Maleke naani nde naxa a xa tɔnbili ifili soge ma. Soge naxa yaamari sɔtɔ a xa adamadie gan a te ra.

⁹ Wuyenyi jaaxi naxa mixie gan. E naxa Ala xili rasɔtɔ, naxan na tɔɔre birin nasambaxi. E mu tuubi, e tondi Ala matɔɔde.

¹⁰ Maleke suuli nde naxa a xa tɔnbili ifili na sube xa kibanyi ma. A xa mangɛya naxa lu dimi kui, mixie naxa e nɛnyie xin jaxankate ma,

¹¹ e fa Ala xili rasɔtɔ, naxan na koore ma, e xa tɔɔre nun e xa fie xa fe ra. E tondi gbilende e xa wali kobie fɔxɔ ra.

¹² Maleke senni nde naxa a xa tɔnbili ifili Efirati xure xungbe ma. Na xure naxa xara, alako a xa findi kira ra mangɛe be, naxee fama kelife sogetede.

¹³ N naxa jinne seniyentare saxan to mini ra na sube magaaxuxi de kui, na sube boore de kui, a nun na namijɔnmɛe wule fale de kui. Na jinnɛe nu maniyaxi xuujɛe nan na.

¹⁴ Sentane xa jinnɛe nan nu e ra, naxee tɔnxumae rabama, e man sigama dunija

mangɛe maxilide, alako e xa e malan, e xa gere so Ala Senbe Kanyi xa lɔxɔe xungbe ma.

¹⁵ «Wo bara a to, n fama terenna nan na, alo mupɛti a gbe wali rabama ki naxe. Sɛɛwe na mixi be naxan mu xima, naxan mu a xa dugi bama. Na kanyi naxa lu a mageli ra, alako a naxa yaagi.»

¹⁶ Ninnɛe naxa dunja mangɛe malan yire nde naxan xili falama Eburu xui ra «Aramagedon.»

¹⁷ Maleke solofere nde naxa a xa tɔnbili ifili kuye ma. Xui xungbe nde naxa mini hɔrɔmɔlingira kui Ala xa kibanyi mabiri, a a masen, «A bara ɲɔn.»

¹⁸ Galanyi naxa bula, xuie naxa mini, seya-makɔnyie naxa mini, bɔxi naxa sɛren, naxan maniyɛ mu nu raba sinden kafi dunja fɔle.

¹⁹ Na taa xungbe naxa kana alo se naxan giraxi dɔxɔ saxan. Dunja taae birin naxa bira. Ala naxa ratu Babilon taa gbe ma, a weni tɔnbili fi a ma a xa Ala xa xɔne mankanɛ min.

²⁰ Surie nun geyae naxa lɔe.

²¹ Balabalanyi belebelee naxa keli koore ma, e bira mixie ma. A xɔri keren binya kilo tongo saxan nun naani ɲɔndɔn. Mixie naxa Ala xili rasoto na balabalanyi xa fe ra, barima na tɔɔre nu gbo a gbe ra.

17

Babilon xa kanɛ

¹ Na dangi xanbi, maleke keren naxan nu na na maleke tɔnbili kanyi solofere ya ma, a naxa a fala n be, «Fa be, alako n xa langoe xungbe

xa kiiti masen i be, na langoe naxan doxo xi xure xungbee de ra.»

² Dunija mangae nun na langoe gine naxa fe kobi raba. E xa mixie fan naxa bira fe jaaxie foxo ra han e naxa lu alo siisilae.

³ Na maleke naxa laamatunyi nde masen n be. N naxa gine nde to gbengberenyi ma, a doxo xi sube gbeeli fari, marasoto xilie nu sebexi naxan ma. Xunyi solofere nu na a ma, feri fu tixi a xun ma.

⁴ Na gine nu maxirixi donma gbeeli tofanyi nan na, konmagore, belexerasoe, nun xurunde tofanyie nu na a yi ra naxee yailanxi xema nun gema tofanyie ra. Pooti xema daaxi suxuxi a yi ra, fe xonxi seniyentaree nu na a kui, naxee misaalixi a xa wali jaaxi ra.

⁵ Xili nde sebexi a tigi ma gundo daaxi: «Babilon xungbe, yenelae nun fe jaaxie nga.»

⁶ N naxa na gine to, a siisixi seniyentoe wuli ra, naxee nu findixi Isa xa seedee ra. N to a to, n de naxa ixara ki fanyi.

⁷ Na maleke naxa a fala n be, «Munfe ra i de ixaraxi? N fama ne yi gundo tagi rabade i be, yi gine xa fe ra nun yi sube xunyi solofere nun feri fu kanyi xa fe ra a doxo xi naxan fari.

⁸ I sube naxan to, a nu na na, kon a mu na yakosi. A fama ne tede yili tilinxi kui, a fa bono. Adamadi naxee xili mu sebexi kisi buki kui, kabi dunija folae, e kaabama ne yi sube xa fe ra, barima singe a nu na, yakosi a mu na, kon temui naxan sa fama, a man minima ne.»

⁹ Xaxilima noma yi fahaamude: Na xunyi solofere misaalixi geya solofere nan na, gine

dɔxɔxi naxee fari.

¹⁰ Nee man misaalixi mange solofere nan na. Suuli bara bira, keren na na, boore mu nu fa sinden. A na fa, a buma ne dondoronti.

¹¹ Sube naxan nu na na, kɔnɔ a mu na yakɔsi, na misaalixi mange solomasaxan nde nan na. A fan na na na mange solofere nan ya ma naxan fama bɔnɔde.

¹² Na ferɪ fu i naxee toxi, nee fan misaalixi mange fu nan na, naxee mu nu mangeya sɔtɔ sinden. E tan nun na sube, e fama mange nɔe nan sɔtɔde waxati keren bun ma.

¹³ E waxɔnfe birin lan. E e xa senbe nun e xa mangeya ragbilenma ne na sube ma.

¹⁴ E Yexeyɔre gerema ne, kɔnɔ Yexeyɔre nan geenima, barima a tan nan findixi marigie Marigi ra, mangee xa Mangɛ. A xa mixi sugandixie, a xa danxaniyatɔe na a sɛeti ma.

¹⁵ A naxa a fala n be, «Na xuree i naxee toxi, na langoe gine dɔxɔxi xure naxee de ra, e misaalixi jamanɛe, bɔnsɔee, sie, nun xuie nan na.

¹⁶ Na ferɪ fu nun na sube, i naxee toxi, e na langoe gine xɔnma ne. E fama ne se birin bade a yi ra, e fa a ti a mageli ra, e a sube don, e a dɔnxɔe woli te xɔra,

¹⁷ barima Ala nan a ragirixi e xa a waxɔnfe raba. E xa e xa mangeya ragbilen na sube ma, han Ala xa masenyi kamalima temui naxe.

¹⁸ Na gine i naxan toxi, a misaalixi dunija mangee xa mangataa xungbe nan na.»

18

Babilon birafe

¹ Na dangi xanbi, n naxa maleke gbete to goro ra keli koore ma. Nɔɛ xungbe nu na a yi, a xa nɔɛ naxa dunɔɔna iyalan.

² A naxa a fala a xui itexi ra, «Babilɔn xungbe bara bira. Babilɔn bara bira, a bara findi jinnee xɔnyi ra, jinnee seniyantaree nun xɔni raharamuxie luma dennaxe.

³ A kanaxi ne barima si birin bara bira a xa fe naaxie foxo ra. Dunɔɔna mangɛe bara lu a seeti ma a xa wali kobi kui. Dunɔɔna yulɛe fan bara banna a waxɔnfe saabui ra. E birin luxi ne alo siisilae.»

⁴ N naxa xui gbete me keli koore ma a falafe ra, «N ma pama, wo xa mini a ya ma, alako wo fan naxa lu a xa yunubie kui, wo xa a xa toore fan soto.

⁵ A xa yunubie bara gbo a gbegbe ra. Ala bara ratu a xa tinxintareya birin ma.

⁶ Wo xa a xa wali sare ragbilen a ma doxo firin. A naxan nabaxi wo ra, wo xa na raba a tan fan na doxo firin.

⁷ A waxɔnfe xun to nu masaxi temui birin, wo fan xa a xa toore xun masa na ki, a xa sunnun, barima a a fala ne a boje kui, «Mange gine nan n na. Kaaje gine mu na n na, n mu luma sunnunyi kui abadan.»

⁸ Na masenyi xa fe ra, a fama yi gbaloe tode loxoere keren: faxe, sunnunyi, nun kaame. A ganma ne te ra, barima Marigi Ala Senbema nan a makiitixi.»

⁹ Dunɔɔna mangɛe birin naxee bara bira a xa fe naaxie nun a waxɔnfee foxo ra, e fama ne wade. E na a to a xa taa na ganfe, e sunnunma ne.

¹⁰ E lu yire makuye barima e gaaxuxi a xa tóore ya ra. E nu fa a fala, «Naxankate na Babilon be. Naxankate na na taa xungbe senbema be. A bara makiiti leeri keren bun ma.»

¹¹ Dunija yulee wama ne a xa fe ra, e sunnunma ne, barima mixi mu na naxan e xa kotee sarama sɔnɔn,

¹² kote naxan findixi xɛɛma ra, gbeti, gɛmɛ tofanyie, dugi gɛsɛ daaxi, dugi gbeeli, wuri fanyi, sili jinyi masolixi, wuri fanyi masolixi, yɔxui, wure, gɛmɛ xɔrɔxɔɛ,

¹³ donse jɔxunmɛ, surayi mɔɔli birin, labunde, weni, ture, farin fanyi, ningee, yɛxɛɛɛ, soee, sɔɔri ragisee, nun konyie.

¹⁴ «I waxɔnfe birin bara makuya i ra, na se fanyie bara lɔɛ i ma. I mu nee sɔtɔma sɔnɔn.»

¹⁵ Yule naxee bannaxi a saabui ra, e fan luma ne yire makuye, barima e gaaxuxi a xa tóore ya ra. E wama ne, e lu sunnunyi kui.

¹⁶ E nu a fala, «Naxankate na na taa xungbe be, naxankate na a be, naxan nu wama dugi fiixe, dugi gbeeli, xɛɛma, nun gɛmɛ tofanyie xɔn.»

¹⁷ A xa naafuli birin bara kana na waxati kerenyi kui. Kunkui rapɛɛɛ nun mixi naxan birin kunkui wali nde rabama, e luma ne yire makuye,

¹⁸ e fa a fala e xui itexi ra na taa xungbe ganxi ya ra, «Yi taa, a maniyɛ mu na.»

¹⁹ E fama ne xube masode e xunyi ma, e wa, e lu sunnunyi kui, e a fala, «Naxankate na na taa xungbe be, naxankate na na taa be kunkui kanyie bannaxi dennaxe. Na taa bara findi gbengberenyi ra na waxati kerenyi kui.»

²⁰ «Naxee na koore, wo xa ꝓelexin na taa xa ꝓaxankate xa fe ra. Seniyentɔee, Ala xa xɛerae, nun namijɔnmɛe, wo tan xa ꝓelexin, barima Ala bara wo gbeꝓɔxɔ.»

²¹ Na tɛmui maleke senbema nde naxa gɛmɛ xungbe tongo naxan nu luxi alo se luxutase, a naxa a woli baa ma a falafe ra, «Babilɔn taa xungbe birama nɛ a ꝓaaxi ra alo yi gɛmɛ. Mixi mu a toma sɔnɔn.»

²² «I xa sigie mu mɛma sɔnɔn, naxee sama kɔra, xule, nun sara xui ra. Wali xui mu minima i xɔnyi sɔnɔn, maale din xui fan mu luma i xɔnyi sɔnɔn.»

²³ Lanꝓui xa naiyalanyi mu toma i xɔnyi sɔnɔn. Futi xirimae xa ꝓelexin xui mu mɛma i xɔnyi sɔnɔn, barima i xa yulɛ nu bara findi mixi xungbee ra dunjɔa, i bara si birin natantan i xa fe ꝓaaxie saabui ra.

²⁴ Namijɔnmɛe nun seniyentɔee wuli bara mini i xɔnyi, a nun naxee kɔn bara raxaba bɔxi ma.»

19

Ala xa tantui

¹ Na to dangi, n naxa ꝓama xungbe xui mɛ koore ma a fala ra, «Ala tantu. Kisi, xunnakeli, nun senbe na muxu Marigi Ala be,

² barima a xa kiiti tinxin, a findixi nɔndi nan na. A bara langoe gine makiiti, naxan nu bara dunjɔa ratantan a xa fe ꝓaaxie ra. Ala bara a xa konyie wuli gbeꝓɔxɔ a ma.»

³ Nama man naxa a fala a firin nde, «Ala tantu. Babilɔn tuuri tema nɛ abadan.»

⁴ Na fori moxoren nun naani, nun na nimase naani naxa e felen boxi, e Ala batu naxan nu magoroxi kibanyi kui, a falafe ra, «Amina, Ala tantu.»

⁵ Xui nde naxa mini kibanyi, a falafe ra, «Ala xa konyie, wo xa won Marigi Ala matoxo, wo tan naxee gaaxu a ya ra, wo tan dimee nun forie.»

⁶ N naxa pama xungbe xui me naxan senbe gbo alo xure wundu xui, xa na mu a ra galanyi xui. E naxa a fala, «Ala tantu, barima Ala Senbe Kanyi, won Marigi Ala bara so a xa mangeya kui.

⁷ Won xa seewa, won xa jalexin, won xa a binya, barima Yexeyore xa futi xiri temui bara a li. A naxan doxoma, a bara ge a yete yailande.

⁸ A naxan doxoma a bara dugi fixxe tofanyi ragoro a ma, naxan misaalixi seniyeentoe xa kewali tinxixie ra.»

⁹ Maleke naxa a fala n be, «I xa a sebe, <Jalexinyi na mixie be naxee maxilixi Yexeyore xa futi xiri malanyi.>» A naxa a fala n be, «Ala xa nondi nan na ki.»

¹⁰ N naxa n xinbi sin a bun ma n xa a batu, kono a naxa a fala n be, «Ade, i naxa na raba. N fan findixi Ala xa konyi nan na alo i tan nun i ngaxakerenyi naxee bara la Isa xa seederoxoya ra. I xa Ala nan batu. Isa xa seederoxoya findixi namiponme xa masenyi xori nan na.»

¹¹ Na dangi xanbi n naxa koore to rabi ra, soe fixxe tixi na, a ragima xili Dugutege nun Nondi fale. A gere soma tinxinyi nan na, a kiiti sa tinxinyi kui.

¹² A yae nu luxi ne alo te, mange katanyi naxan yailanxi geme tofanyi ra nu dusuxi a xun na. A

xili sebexi a ma, xili mixi yo mu naxan kolon bafe a tan na.

¹³ A xa dugi bundaxi wuli ra. A xili ne Ala xa Masenyi.

¹⁴ Koore soori gali nu biraxi a foxo ra e xa soe fixee fari, dugi fixee tofanyie fan nagoroxi e ma.

¹⁵ Santidegema xexenxi nu minixi a de i, alako a xa jamanee gere, a xa e yamari sawuri senbema ra, Ala Senbe Kanyi xa xone xa kamali.

¹⁶ A sebexi a xa dugi xungbe ma, a nun a tabe ma, «Mangee xa Mangε, marigie Marigi.»

¹⁷ N naxa maleke to, a tixi soge fari. A naxa a fala a xui itexi ra xoni birin be naxee nu na koore ma, «Wo fa Ala xa xunnakeli yire,

¹⁸ wo xa mangee sube don, a nun soori mangee sube, senbemaε sube, soee sube, soe ragie sube, lasiri nun konyie sube, dimεε nun forie sube.»

¹⁹ N naxa na sube to, a nun dunija mangee nun e xa soorie. E birin nu malanxi alako e xa na soe fixee ragima nun a xa soori gali gere.

²⁰ Soe fixee ragima naxa na sube jaaxi suxu, a nun na namijonme wule fale, naxan nu bara mixie madaxu tonxumae ra, sube xa tonxuma nu saxi mixi naxee ma, a nun naxee nu bara na sube xa kuye batu. Na firinyie birin naxa woli te nun soda xora.

²¹ Santidegema naxan nu minima soe fixee ragima de kui, a naxa booree faxa, xonie fa e sube don.

20

Sentane rajonyi

¹ Na dangi xanbi, n naxa maleke to goro ra kelife koore ma, yili tilinxi naade saabi nun yolonxonnyi belebele nu na a yi ra.

² A naxa na sube magaaxuxi suxu, na boximase fori, naxan findixi Ibulisa ra, na nan na ki Sentane. A naxa a xiri, a xa lu na ki je wulu keren bun ma.

³ A naxa a woli yili tilinxi kui, a naade balan, a tonxuma sa naade ma, alako a naxa mini sie madaxude han na je wulu keren xa kamali. Na xanbi a lanma a xa fulun waxati dunkedi bun ma.

⁴ N naxa kibanyi ndee to. Mixi naxee magoroxi e kui, nee nu bara yaamari soto e xa kiiti sa. N naxa mixie to naxee xunyie nu bara ba e de i Isa xa seederonxoya nun Ala xa masenyi xa fe ra. N man naxa mixie to naxee mu nu tuubi na sube nun a xa kuye be, na sube xili mu nu sebexi e tigi ma, xa na mu a ra e belexe ma. E nu bara keli faxe ma, e jije, e yaamari raba Ala xa Mixi Sugandixi seeti ma je wulu keren bun ma.

⁵ Boore mixi faxaxie mu nu kelixi faxe ma sinden, fo na je wulu keren xa kamali. Marakeli singe nan na ki.

⁶ Nelexinyi nun seniyenyi na mixie be naxee bara lu na marakeli singe kui. Saya firin nde mu noma e lide sonon. E findima ne Ala nun Ala xa Mixi Sugandixi xa serexedubee ra, e fa yaamari ti a seeti ma je wulu keren bun ma.

⁷ Na je wulu keren na kamali temui naxe, Sentane minima ne a xa geeli kui,

⁸ a siga dunija birin sie madaxude, alo Gogo nun Magogo, a e malan gere xili ma. E xasabi luma ne alo meyeniyi naxan na baa de ra.

⁹ Sie kelima ne dunija yire birin, e fa Ala xa nama rabilin a xa taa xanuxi kui. Kono na temui te goroma ne kelife koore ma, a fa e sonto.

¹⁰ Ibulisa naxan nu sie madaxuma, a tan bara woli te nun soda xora, na sube nun na namijonme wule fale na dennaxe. E naxankatama ne naa koe nun yanyi ra abadan.

¹¹ Na dangi xanbi, n naxa kibanyi xungbe fixe to, Ala magoroxi a kui. Boxi nun koore naxa e gi a ya ra, e loe.

¹² N naxa mixi faxaxie to, forie nun dimee, e birin tixi kibanyi ya i. Bukie naxa rabi, boore buki fan naxa rabi naxan findixi kisi buki ra. Mixi faxaxie naxa makiiti e kewali ra naxan nu sebexi na bukie kui.

¹³ Mixi faxaxie naxee nu na baa ma, nee naxa keli. Mixi faxaxie naxee nu na aligiyama, nee fan naxa keli, e birin naxa makiiti e kewali ma.

¹⁴ Faxe nun aligiyama naxa woli te xora, naxan findixi faxe firin nde ra.

¹⁵ Mixi naxan birin xili mu nu sebexi kisi buki kui, e naxa woli te xora.

21

Koore neene nun boxi neene

¹ N naxa koore nun boxi neene to, barima koore nun boxi singe nu bara loe, baa fan mu nu na sonon.

² N naxa taa seniyenxi to, Darisalamu neene, naxan nu na gorofe keli koore ma Ala seti ma. A nu rafalaxi a fanyi ra alo gine naxan sigama a xa mori ralande a xa futi xiri loxo.

³ N naxa xui senbema nde me kelife kibanyi yire, a falafe ra, «Ala xa hromolingira nan ya

naxan tixi adamadie ya ma. Ala sabatima ne adamadie tagi, e findi a xa jama ra, a fan findi e Marigi Ala ra, a lu e tagi.

⁴ A e yaye birin bama ne. Faxε, sunnunyi, wa xui, nun tōore mu luma naa sōnōn, barima na fe mōoli naxee nu na singe ra, nee birin bara jōn.»

⁵ Naxan magoroxi kibanyi kui a naxa a fala, «Yakōsi, n bara fe birin masara.» A man naxa a fala, «A seβε, barima masenyi na a ra naxan findixi nōndi ra, a mu kanama abadan.»

⁶ A naxa a fala n be, «A bara jōn. N tan nan na fe singe nun fe dōnxōe ra, a fōle nun a rapōnyi. Ye xōli na naxan ma, n kisi ye fima ne a ma, a mu sarama. Na ye misaalixi kisi nan na.

⁷ Mixi naxan geenima, a ke nan na ki. N bara findi a Marigi Ala ra, a fan bara findi n ma di ra.

⁸ Kōnō mixi gaaxuxie, danxaniyataree, mixi jaaxie, faxetie, yenēlae, mandurulae, kuye ba-tuie, wule falee, e birin luma ne te nun soda xōora. Na findima faxε firin nde nan na.»

⁹ Maleke nde naxan nu na na maleke solofere ya ma, tōnbili solofere nu na naxee yi ra, mankanε solofere saxi e kui, a naxa fa n yire, a a fala n be, «Fa be, n xa Yexεeyōre xa gine masen i be, naxan xa futi fama xiride.»

¹⁰ A naxa n xaxili xanin geya xungbe itexi ma. Menni a naxa na taa seniyeñxi masen n be, naxan findixi na Darisalamu ra, naxan nu bara goro kelife koore ma Ala seeti ma.

¹¹ Ala xa nōre nu na a ma, a nu yanbama alō geme tofanyi naxan maniyaxi diyaman na.

¹² A xa tete nu ite, naade fu nu firin nu na a ma, maleke fu nun firin nu tixi na naade ra e

makantafe ma. Isirayila bonsɔɛ fu nun firin xili nu seɓɛxi na naade ma.

¹³ Naade saxan nu na sogetede mabiri, naade saxan nu na kɔɔla mabiri, naade saxan nu na yirefanyi mabiri, naade saxan nu na sogegode mabiri.

¹⁴ Taa tete nu tixi na gɛmɛ safe fu nun firin nan fari, Yɛxɛyɔɔɛ xa xɛɛra fu nun firin xilie nu seɓɛxi e ma.

¹⁵ Maniyase xɛɛma daaxi nu na na maleke yi ra, naxan nu wɔyɛnma n bɛ, alako a xa nɔ taa, a naade, nun a tete maniyade.

¹⁶ Taa kuye, taa igboɔa, nun taa iteya, a birin nu lanxi kilo wulu firin, kilo kɛmɛ firin, kilo mɔxɔɔɛn nan ma.

¹⁷ Maleke naxa tete fan maniya adama ki ma. Na naxa lan kanke ya tongo saxan nun senni ma.

¹⁸ Tete nu yailanxi gɛmɛ tofanyi nan na naxan maniya diyaman na. Taa tan nu yailanxi xɛɛma xɔri fanyi nan na naxan tinse alɔ ye.

¹⁹ Taa tete nu tixi gɛmɛ xungbee nan fari. Gɛmɛ tofanyi mɔɔli birin nan nu na gɛmɛ xungbee raxunmaxi. Gɛmɛ xungbe singe raxunmaxi gɛmɛ tofanyi nde nan na naxan xili falama yasipe, a firin nde raxunmaxi gɛmɛ tofanyi nde nan na naxan xili falama safiri, a saxan nde kalisedone, a naani nde emerode,

²⁰ a suuli nde sarodonixi, a senni nde sarodone, a solofere nde kirosolite, a solomasaxan nde berili, a solomanaani nde topasi, a fu nde kirisopirase, a fu nun keren nde hiyasinti, a fu nun firin nde ametisite.

²¹ Tete naade fu nun firin nu yailanxi gɛmɛ tofanyie nan na naxee na baa ma. Naade birin

findixi gema keren nan na. Taa malande nu yailanxi xema xori fanyi nan na naxan tinse alo ye.

²² N mu Ala xa hɔrɔmɔlingira toxi taa kui, barima Marigi Ala Senbe Kanyi nun Yexeyore nan na hɔrɔmɔbanxi ra.

²³ Na taa hayi mu nu na soqe ma, xa na mu a ra kike ma, alako a xa naiyalanyi soto. Ala xa nore nan findima a xa naiyalanyi ra, Yexeyore findima a xa lanpui nan na.

²⁴ Sie jere ma a xa naiyalanyi nan kui, dunija mangee fama ne a binyade.

²⁵ Na taa naade mu balanma, barima koe mu soma naa.

²⁶ Sie fama ne Ala binyade naa, e a matoxo.

²⁷ Se seniyentare yo mu soma naa, mixi naxan fe xonxi rabama nun mixi naxan wule falama, e fan mu soma naa. Mixi naxee xili sebexi Yexeyore xa kisi buki kui, e gbansan nan soma na.

22

Ala xa kisi

¹ Na maleke naxa kisi xure masen n be. A nu tinse alo diyaman, a nu minima Ala nun Yexeyore xa kibanyi nan kui,

² a fa findi xure ra taa tagi. Kisi sansie nu tixi a de firin na, e nu bogi kike yo kike, sanmaya fu nun firin je kui. E burexe findixi seri nan na jamanee be.

³ Danke yo mu na sonon. Ala nun Yexeyore xa kibanyi na taa kui. Ala xa konyie a xui rabatuma,

⁴ e a yatagi to, a xili sebexi e tigi ma.

⁵ Κοε mu soma naa, e hayi mu na lanpui nun soge naiyalanyi ma sɔnɔn, barima Marigi Ala nan findixi e xa naiyalanyi ra. Ala xa konyie yaamari tima ne naa abadan.

⁶ Maleke naxa a fala n be, «Yi masenyi nɔndi nan a ra, a mu kanama. Marigi Ala, naxan namijɔnmɛ xaxili rapɛrɛma, a naxa a xa maleke xɛɛ alako a xa a masen a xa konyie be naxan fama rabade waxati makɔrɛxi ra.»

⁷ Isa naxa a masen, «I xa a kolon, a gbe mu luxi n xa fa. Nelexinyi na mixi be naxan yi masenyi rabatuma, naxan seɓɛxi yi Kitaabui kui Ala xili ra.»

⁸ N tan Yaya, n bara na fe birin mɛ, n bara na fe birin to. N to na mɛ, n to na to, n naxa bira na maleke bun ma naxan nu bara na fee masen n be, alako n xa a batu.

⁹ Κονο a naxa a fala n be, «Ade, i naxa na raba. N fan findixi Ala xa konyi nan na alo i tan nun i ngaxakerenyi naxee findixi namijɔnmɛɛ ra, a nun mixi naxee yi Kitaabui xa masenyi rabatuma. I xa Ala batu.»

¹⁰ Na dangi xanbi na maleke naxa a fala n be, «I naxa yi masenyi balan tɔnxuma ra sinden, naxan seɓɛxi yi Kitaabui kui Ala xili ra, barima waxati bara makɔrɛ.

¹¹ Tinxintare xa lu tinxintareya kui, seniyentare xa lu seniyentarepa kui, tinxintɔɛ xa lu tinxinyi kui, seniyentɔɛ xa lu seniyenyi kui.»

¹² Isa naxa a masen, «I xa a kolon, a gbe mu luxi n xa fa, n man fama ne mixi birin xa kewali sare ra.

¹³ N tan nan findixi fe singe nun fe dɔnxɔɛ ra, a fɔle nun a rapɔnyi ra.

¹⁴ Nelexinyi na mixi be naxee e yete seniyeŋma, alako e xa kisi sansi bogi don, e man xa no sode na taa kui naade ra.

¹⁵ Fe jaaxi rabae na taa fari ma, mandurulae, yeŋelae, faxetie, kuye batuie, nun wule fale birin wule rafaŋ naxee ma.

¹⁶ N tan Isa, n bara n ma maleke xee seedeŋoxoya ra danxaniyatoe jamae ma. N tan findixi Dawuda bonsoe sanke nan na, n tan findixi Dawuda bonsoe nan na. N luma ne alo subaxe looloe.»

¹⁷ Ala Xaxili Seniyeŋxi nun gine naxan xa futi xirima, e birin a falama, «Fa.» Naxan na a me, na fan xa a fala, «Fa! Ye xoli na naxan ma, a xa fa. Naxan wama a minfe, a xa kisi ye tongo, a xa a min, a mu sarama!»

¹⁸ N tan Yaya bara findi seede ra mixi birin be naxee bara yi masenyi me naxan sebexi yi Kitaabui kui Ala xili ra. Xa a sa li mixi nde fama fe gbete nde sade yi masenyi fari, Ala nan fama toore sade na kanyi ma, alo toore naxan ma fe sebexi yi Kitaabui kui.

¹⁹ Xa a sa li mixi nde naxa woyenyi nde ba yi namijonme xa masenyi ra naxan sebexi yi Kitaabui kui, Ala nan fama kisi sansi ke bade a yi ra, a fa lu taa seniyeŋxi fari ma, alo a sebexi yi Kitaabui kui ki naxe.

²⁰ Yi seede naxan seedeŋoxoya baxi, a xa masenyi nan ya, a naxe, «Iyo, a gbe mu luxi n xa fa.» Amina. Marigi Isa, i xa fa!

²¹ Marigi Isa xa hinne birin na.

Soso Kitaabuie: Tawureta, Yabura, Inyila
The Holy Bible in the Susu language of Guinea (Soso
Kitaabuie: Tawureta, Yabura, Inyila Bible)

copyright © 2015 Mission Évangélique Réformée Néerlandaise et les
Traducteurs Pionniers de la Bible

Language: Susu

Contributor: Mission Évangélique Réformée Néerlandaise

This translation is made available to you under the terms of the Creative
Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it
in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.
Pictures included with Scriptures and other documents on this site are
licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses,
please contact the respective copyright owners.

2020-11-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source
files dated 29 Jan 2022

f1d08866-ea3e-5b9b-b506-e7690c5c61d2